

The background is a solid light blue color. It is decorated with numerous white silhouettes of butterflies of various sizes and orientations, scattered across the page. Some butterflies are larger and more prominent, while others are smaller and more delicate. The silhouettes are positioned in the corners and along the sides, creating a decorative border effect.

Terapie

PhDr. Lenka Gajzlerová

jaro 2012

Terapie

- způsoby odborného a cíleného jednání člověka s člověkem
- směřují od odstranění či zmírnění nežádoucích potíží, nebo odstranění jejich příčin, k jisté prospěšné změně (O. Müller, 2007)
- uplatnění terapeutických postupů, cvičení a programů
  - na zlepšení narušených funkcí
  - na zprostředkování potřebných zkušeností a zážitků,
  - na vytváření prostoru pro formování, dozrávání a pozitivní změnu

Terapie

- v určitém **prostředí** (stacionář, ambulance, ...)
- v určitém **čase** (pravidelně, krátkodobě, dlouhodobě,....)
- určitou **organizační formu** (individuální, skupinová, rodinná, párová, ...)
- odpovídají určité **orientaci terapeuta** (přístup, metody práce)
- **závisí na**
  - věku, příčinách, symptomech klienta
  - dítě x dospělý; příčinná x symptomatická
  - zaměření – somatické, psychické
  - **cíl** léčebný, preventivní, rehabilitační

Terapie ve speciální pedagogice

- vychází z psychoterapie
- odborná, záměrná a cílevědomá aplikace psychologických prostředků použitá za účelem pomoci lidem změnit jejich chování, myšlení, emoce či osobnostní struktury společensky i individuálně přijatelným směrem
- O. Müller

Základní skupiny speciálně pedagogických terapií

- Terapie hrou
- Činnostní a pracovní terapie
- Psychomotorické terapie
- Expresivní terapie (arteterapie)
- Terapie s účastí zvířete (zooterapie, animoterapie)

Další terapeutické přístupy

- Rodinná terapie
- Terapeutická komunita
- Skupinová rozhovorová cvičení
- Skupiny setkání
- apod.

Typy terapií

- Arteterapie
- Psychomotorika
- Dramaterapie
- Herní terapie
- Činnostní terapie
- Rodinná terapie
- Teatroterapie
- Poetoterapie
- Muzikoterapie
- Taneční terapie
- Bazální stimulace
- Vojtova metodika reflexní lokomoce
- Petöho metoda
- Bobathova metoda
- Neuromotorická terapie prof. Castillo Moralese
- Ergoterapie
- Zooterapie (anomaterapie)
  - Hipoterapie
  - Canisterapie

Typy terapií

- Poetoterapie
  - užší smysl – působení prostřednictvím poezie
  - vztah k biblioterapii, arteterapeutickým disciplínám
- Teatroterapie
  - využití uměleckých postupů směřující k divadelnímu tvaru, představení a interpretaci před diváky
- Taneční terapie
  - Terapeutické využití pohybu k dosažení emoční a fyzické integrace jedince
- Psychomotorika
  - výchova pohybem; souhrnný pojem koncept podpory vývoje na základě psychomotorických cvičení
- Bazální stimulace
  - elementární základní nabídka podnětů všude tam, kde se těžce postižený člověk není schopen se sám postarat o dostatečný přísun potřebných podnětů (hlavně u MP, VV)

Ergoterapie

- je lékařem předepsaná léčebná činnost ,
- pro tělesně duševně nebo smyslově postižené osoby,
  - aktivní pomoc lidem každého věku, postižení
- vede ergoterapeut
- využití práce nebo různých jiných činností přiměřeným způsobem podle onemocnění a stavu pacienta nebo rehabilitanta.
- pomáhá k obnově postižených funkcí
- nacvičuje s klienty soběstačnost v nemocničním, ústavním, ambulantním i domácím prostředí.
- zacvičuje pro práci s klientem i rodinné příslušníky.

Ergoterapie

Cíl

- je dosažení maximální možné samostatnosti klienta, jeho způsobilosti k jednání a udržení nebo pokud možno zvýšení kvality jeho života.

Hlavní oblasti

- kondiční ergoterapie
- cílená na postiženou oblast
- zaměřená na pracovní začlenění
- zaměřená na výchovu k soběstačnosti

Dramaterapie

- využití skupinové dynamiky divadelních a dramatických prostředků k dosažení stavu symptomatické úlevy
- pomáhá porozumět a zmírnit soc. a psychologické problémy mentálního onemocnění i postižení
- stává se nástrojem zjednodušeného symbolického vyjadřování, díky němuž poznává jedinec sám sebe a to prostřednictvím tvořivosti zahrnující verbální i nonverbální složku komunikace
- (Valenta, 2001, s. 91)

Dramaterapie

Hlavní cíle

- redukce tenze,
  - rozvoj empatie, fantazie, kreativity,
  - odblokování komunikačního kanálu,
  - rozvoj představivosti a koncentrace integrace osobnosti,
  - rozvoj sebedůvěry, sebeúcty,
  - vytváření pocitu zodpovědnosti
- základním prostředkem dramaterapie je **improvizace**

Vojtova metodika reflexní lokomoce

- jednou z nejrozšířenějších metod při rozvoji hybnosti v dětském věku.
- zakladatelem je prof. MUDr. Václav Vojta
- základem této metody jsou dva pohybové prvky
  - **reflexní plazení a reflexní otáčení.**
- **cíl**
  - vývoj napřimování až po dosažení bipedální chůze dítěte.
- určitý podnět vyvolává řadu reakcí, které jsou základem pro vývoj napřimování.
- využívá uvolnění spasticity či utlumení mimovolních pohybů v časovém úseku po ukončení fyzioterapeutického cvičení
- vhodná pro všechny osoby, nezáleží na mentální úrovni. Pro dospělé i seniory.

Petöho metoda

- zaměřena na komplexnost a cílenou aktivizaci a důsledné zaměření aktivit k činnostem spojeným s režimem dne.
- rakousko-maďarský lékař prof. Dr. Andras Petö.
- Při terapii se využívají jednoduché pomůcky
  - židle, lavice, stoličky, kroužky, kolejnice aj.
- S dětmi pracují terapeuti (konduktoři).

Bobathova metoda

- MUDr. Karel Bobath a jeho žena Berta
  - český dětský neurolog
  - rehabilitační pracovníci
- obsahuje prvky fyzioterapie, ergoterapie, logopedie
- Využívá spolupráce rodičů, ale hlavně dítěte.
- **tři hlavní cíle:**
  - 1. Normalizovat svalový tonus dítěte s MO
  - 2. Inhibovat primitivní reflexní vzory, které se projevují v hybnosti dítěte
  - 3. Připravit další krok k normálnímu motorickému vývoji.
- Vhodné pro osoby bez mentálního postižení, musí rozumět povelům.

The background features a green-to-yellow gradient with several white butterfly silhouettes scattered across the frame. The butterflies are of various sizes and orientations, some appearing to fly towards the center. The text is centered horizontally and positioned in the lower-middle part of the image.

● <http://stepanvanek.webnode.cz/rehabilitace/>

Neuromotorická terapie prof. Castillo Moralese

- specializovanou reflexní metodikou pro orofaciální oblast
- zaměřuje se na činnost obličejových svalů, polykání a řečový projev.
- Využívá tah, tlak a vibraci v obličejové a orofaciální oblasti
- zintenzivňuje již stávající metody v této oblasti.
- doménou práce
  - především rehabilitace obrn faciálního nervu, která využívá diagnostiku mimických svalů dle svalového testu (Obrda, Karpíšek 1971, Janda 1974, 1988) a stimulační metody k obnově hybnosti.

Muzikoterapie

- léčení nebo pomoc člověku hudbou
- **hlavní účinek** hudby
  - přímo ovlivňuje emocionálně aktivizující struktury lokalizované sluchovým nervem v limbickém systému a v retikulární formaci.
  - hudba může potlačit aktivitu určitých struktur působících bolest přímo v mozgovém kmeni.
- poslech hudby vyvolává v člověku určité psychické i somatické procesy.

Arteterapie

- širší smysl - léčba uměním za využití hudby, poezie, prózy, divadla, tance, výtvarného umění
- užší smysl – léčba výtvarným uměním
- léčebný postup, který využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání a ovlivnění lidské psychiky a mezilidských vztahů.
- výtvarných prostředků
  - např. kresba, malba, ale také výtvarná práce s jinými materiály, zejména pak s keramickou hlínou, dřevo, kámen, kov, případně plasty atd.
  - vhodná především pro práci dětí trpících MO
  - uvolňování spasticity, procvičování jemné motoriky

Hipoterapie

- speciální forma léčebné rehabilitace
- využívány podněty z koňského hřbetu, jež se přenáší na jezdce
- kůň slouží jako terapeutický prostředek díky trojrozměrnému pohybu svého těla
  - při něm dochází k neustálému střídání napětí a uvolňování těla pacienta, který je tak nucen se neustále přizpůsobovat pohybové sinusoidě koňského hřbetu a to i při své naprosté pasivitě.
  - klient se přizpůsobuje rytmu koně a vyhledává těžiště.

Hipoterapie

- Typy

- hiporehabilitace

- léčebně pedagogicko-psychologické ježdění

- indikována u jedinců

- s roztroušenou sklerózou

- s MO

- se svalovou atrofií a dystrofií

- se stavy po úrazech (poranění páteře, míchy, zlomeniny)

- s vadným držením těla, skoliózou

- s amputacemi

- s mentálním postižením

- s kardiovaskulárním a plicním onemocněním

- s poruchami řeči

- s Parkinsonovým syndromem, LMD

Canisterapie

- způsobu terapie, při níž dochází k působení psa na člověka.
- zabývá se uplatněním psů v psychoterapii dospělých, dětí, seniorů,
- lidí tělesně i mentálně postižených, epileptiků, vězňů.
- odehrává se pro dítě v přirozeném prostředí, které navozuje pocit jistoty
- realizuje se v prostředí školy, stacionáře nebo letního rekondičního tábora

Herní terapie

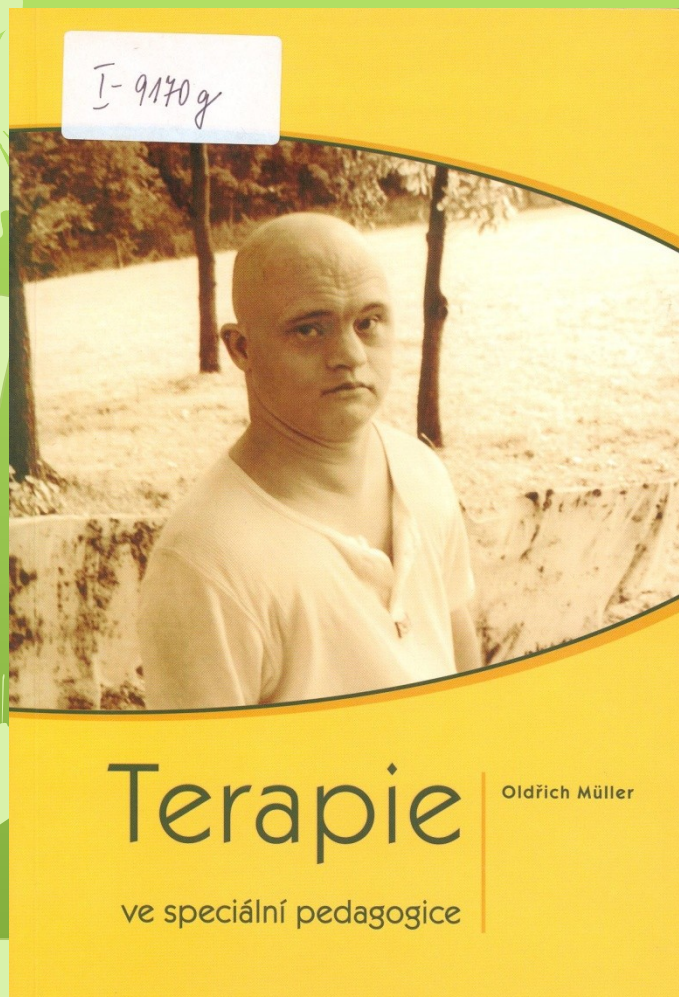
- Teorií hry se zabývá věda LUDOLOGIE.
- Pro dítě je hra nejpřirozenější činností, neodmyslitelnou součástí dětského světa, která se odlišuje od světa dospělých.
- Hra se využívá i pro diagnostické účely.
- Hra má velký význam pro děti s postižením.
- Pomáhá překonávat mnohá úskalí.
- Při hospitalizacích dítěte často funguje působení herního terapeuta.

Video

● Veselá nemocnice

Literatura

Literatura

- Hintnausová, M., Hintnaus, L. *Účast rodičů a pedagogů při ergoterapii dětí se zdravotním postižením*. Praha: IPPP ČR, 1999
- Jankovský, J. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. Praha: Triton, 2001. ISBN 80-7254-192-7
- Klenková, J. *Možnosti stimulace preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-91-5
- Pipeková, J., Vítková, M. (ed.) *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-010-7